

Fonollet

Sant Bartomeu del Grau

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Fonollet - 08519 Sant Bartomeu del Grau
Emplaçament camí de Sant Jaume de Fonollet, a 1.300 m. de la carretera BV-4601, (P.K. 14,350)

Coordenades:

Latitud: 41.99311
Longitud: 2.14805
UTM Est (X): 429436
UTM Nord (Y): 4649362

Classificació

Número de fitxa 08199-49
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern
Segle XVII-XVIII
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Rehabilitat recentment. S'ha deixat la pedra vista, que permet observar l'evolució de l'edifici des de l'exterior.
Protecció Inexistent
Número inventari si - IPA, 10
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 005A00003
Autoria de la fitxa Josep Pujades i Cavalleria
Data de registre de la fitxa: dt., 18/12/2001 - 01:00

Descripció

Edifici de planta quadrada. Planta baixa + 1 planta + 1 planta sota teulada. Coberta a doble vessant (est-oest). Murs de pedres irregulars, rejuntades de nou en la darrera restauració; cantoneres diferenciades. Façana sud. A la planta baixa hi ha dos arcs, un s'utilitza com a porta, l'altre s'ha tapiat parcialment amb pedra, reconvertint-lo en finestra (s'ha desplaçat el brancal del costat est, fent l'obertura actual més grossa). El nivell del terra de davant la façana s'ha rebaixat respecte el nivell original i s'ha enjardinat. A la primera planta hi ha dues finestres amb brancals de pedra (motllura bisellada) i llinda monolítica; també s'hi pot observar la traça d'una finestra tapiada. A la planta sota coberta hi ha dues obertures recents. Una façana anterior de l'edifici es troba a l'interior d'aquest; s'hi va adossar un cos a migdia, on hi ha la façana actual. La darrera restauració de l'edifici no en permet veure les traces (aquesta informació ha estat facilitada pels actuals llogaters). Façana est. S'observa l'empremta d'una ampliació de l'edifici cap al sud; el parament de l'edifici antic és força regular. També s'observa una represa esglaonada del mur a partir de la primera i segona plantes. És possible que, a partir del segle XVII, s'hagués de reparar l'estructura de l'edifici i es decidís ampliar-lo cap a migdia. En aquesta façana est hi ha una finestra a la planta baixa (oberta a darreries del segle XX); a la primera planta hi ha una finestra amb llinda i brancals de pedra i una finestra amb llinda de fusta; també s'observa la traça d'una finestra tapiada amb pedra. A la planta sota teulada hi ha una finestra oberta a darreries del segle XX. Façana nord. Es conserven els brancals d'una porta tapiada en pedra i l'empremta d'un edifici d'època anterior amb coberta a doble vessant que, un cop ampliat, va donar lloc a l'actual. Hi ha una cantonera al centre del mur, on es pot observar que el tram oest és més antic; al costat est hi ha fragments de totxo i teula. És possible que hi hagués un cobert adossat a la façana nord. Façana oest. Antiga cantonera al mig de la façana coincident amb la que s'observa a la façana est. L'edifici original ocupava 2/3 parts de l'actual; posteriorment s'afegí el cos sud i s'aixecà un pis. A la primera planta hi ha 2 finestres amb brancals de pedra i llindes monolítiques. El tram del cos afegit al sud té un arc tapiat a la planta baixa de característiques semblants als de la façana principal; aquest espai de la planta baixa devia estar obert en el moment de la seva construcció. De fet, la planta baixa del costat de migdia queda un pis per sota del nivell del sòl del costat nord; probablement es devia destinar a usos agropecuaris i devia funcionar com un porxo obert. No hauria d'estranyar gens que la porta tapiada de la façana nord fos, en realitat, la porta principal de la casa, la qual estaria estretament relacionada amb la presència de l'església de Sant Jaume de Fonollet. La casa conserva algun cobert dels que hi havia a l'entorn de l'edifici, antigament destinats a usos agropecuaris.

Observacions:

Mapa: Osona-24. Mapa Comarcal de Catalunya, 1:50.000. Institut Cartogràfic de Catalunya. Format CD, versió 1.0; informació actualitzada a setembre de 1998. Barcelona, 1998. El mapa reproduït a la fitxa forma una quadrícula de 5 x 3,280 km; l'escala aproximada és d'1:50.000

Història

L'edifici original hauria d'estar relacionat amb l'església de Sant Jaume de Fonollet, bé que no se'n pot precisar la datació. S'observa una reparació important a partir dels segles XVII-XVIII que va suposar l'ampliació de l'edifici cap a migdia. "L'antiguitat del mas Fonollet es remunta al segle XII. En la llista d'ofrenes fetes a l'església de Sant Miquel de l'Erm (1179) apareixen dos germans: Ramon i Bernat de Fonollet, que es comprometen a donar, cadascun, cada any i perpètuament, un quartà d'ordi per al sosteniment de l'església de Sant Miquel. D'aquesta mateixa nissaga era Ramon de Fonollet, clergue també anomenat Pelegrí, que va fundar un benefici a la catedral de Barcelona, cap al 1236. Al segle XVI consta que el mas Fonollet era propietat del gran mas de l'Alovet, dins del qual s'ha mantingut fins avui. És sabut

que, per raó de la capella, els hereus de l'Alovet havien de pagar a la parròquia de Sant Bartomeu 'la meytat de tot lo delme y primícia de tots los fruits que se cullen en totes les terres y pertinències que són y foren del mas Fonollet' [Consueta de Rendes i Costums de la parròquia de Sant Bartomeu del grau, 1599]." "El topònim 'Fonollet' prové del llatí tardà FENUCULUM (FENICULUM, llatí clàssic) que significa 'fonoll', més ben dit, 'lloc on es troba fonoll'. Per tant, s'ha d'entendre que 'Fonollet' no és cap diminutiu de 'fonoll', i no vol dir fonoll petit, perquè molts mots catalans acabats amb '-et' tenen el sentit de col·lectivitat, com ara vinyet, que vol dir lloc on hi ha molta vinya i no pas vinya petita" (BENITO; ARMENTERAS, 2001). Joan Molera comenta que "Ramon de Fenollet, clergue, va fundar un benefici en el claustre de la seu de Barcelona essent-ne patrons. Era fill de Pelegrí de Fonollet el qual surt en diferents documents i l'any 1236 ostentava el nom de Pere Fenollet si bé el 7 d'abril de 1298, per raons desconegudes s'anomena Pelegrí" (MOLERA, 1983). Veritablement és estrany el canvi de noms, bé que es podria tractar de persones diferents.

Bibliografia

Arxiu notarial. Propietat de Josep Costa. Mas La Carrera (Sentfores, Vic). Citat per Joan Molera. BENITO, Emili; ARMENTERAS, Roser (2001). Fonollet.. <http://www.sbg.llucanes.net>, temes, cases de pagès. MOLERA, Joan (1983). "Sant Bartomeu del Grau. Fonollet". Invenventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, fitxa núm. 10. Servei del Patrimoni Arquitectònic. Generalitat de Catalunya.

